

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de her yıl binlerce mülteci, sığınmacı ve göçmen yaşamını yitirmekte; fiziksel, cinsel, ekonomik şiddete maruz kalmakta ve iş cinayetlerine kurban gitmektedir. Suriye iç savaşı ve diğer bölgesel çatışmaların etkisiyle mülteci, sığınmacı ve göçmen sayısının milyonlarla ifade edildiği Türkiye’de yasal ve kurumsal eksikliklerin giderilmesi, ulusal ve uluslararası mevzuatın uyumlaştırılması, mültecilere yönelik suç, nefret, ayrımcılık ve haksızlığın önlenmesi amacıyla Anayasanın 98. ve TBMM İç Tüzüğü’nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca Meclis araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederim.

Muazzez ORHAN IŞIK
Van Milletvekili

GEREKÇE

Ulus devletlerin ırkçı, ayrımcı ve adaletsiz politikalarından kaçan, ülkelerindeki sosyo-ekonomik ve siyasal durumdan şikayetçi olan, bölgelerinde devam eden savaş ve şiddet ortamından uzaklaşmak isteyen milyonlarca insan, bugün dünyanın bir çok yerinde mülteci veya göçmen konumunda yaşamaktadır. Bölgeler, ülkeler ve kıtalar arası hukuk ve demokrasi düzeyi farklılıkları ve ekonomik eşitsizlik durumları insanların kendi toplumlarından ve ülkelerinden kaçmalarına yol açmaktadır. Birleşmiş Milletler’in açıkladığı verilere göre dünya genelinde mülteci sayısı 70 milyonu aşmıştır. Türkiye genelinde; mülteci, sığınmacı, göçmen gibi değişik adlar altında yurttaş olmayan milyonlarca insanın çok zorlu koşullarda yaşadığı veya Türkiye’yi bir geçiş ülkesi olarak geçmeye çalıştığı bilinmektedir. Ancak bu zorlu yolculukta insan onuruna aykırı muamele ve tutumlara maruz kalan yüzbinlerce insan olduğu da bilinmektedir.

Mülteci Dayanışma Ağı’nın açıkladığı raporda, mülteci sorunun çok uluslu ve çok boyutlu yapısı açıkça ortaya konulmuş, ne kamunun ne de sivil toplumun gerektirdiği ölçüde soruna hak temelli ve çözüm odaklı yaklaşmadığı ifade edilmiştir. İnsan kaçakçılarının ulusal ve uluslararası şebekeler ile bağlantılı olduğu, yerli sorumluların yeterince soruşturulmadığı

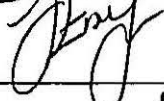
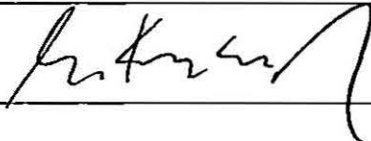
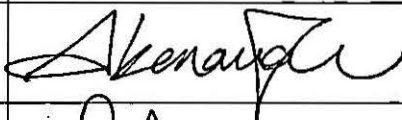
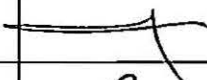
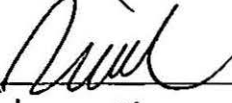
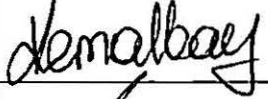
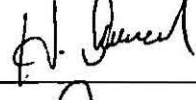
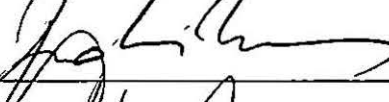
gözlemlenmiştir. Sınırdaki görev yapan kolluk görevlileri de dahil kamu görevlilerinin ihmal ve gözetiminde insan yaşamının hiçe sayıldığı ve yüzlerce mültecinin ölümle, açlıkla, aşağılanma ve ayrımcılıkla yüz yüze kaldığı bu süreç, kadın ve çocuk mülteciler için daha da zorlu yaşanmaktadır. Van gölü ve çevresinde yeterince denetim yapılmadığı yaşanan kitlesel ölümlerden bilinmektedir. Mültecilerin batı ülkelerine karşı bir şantaj politikasına araç kılınması bu süreci insan pazarına dönüştürmektedir. Sınır hatlarını ölmeden aşabilen binlerce mülteci güvencesiz, karın tokluğuna, ücret verilmeden, çok uzun sürelerle çalıştırılmaktadır.

Sadece Van'da son 2 yılda yaşamını yitiren mülteci sayısının binlerle ifade edildiği bir korkunç bir tablo yaşanmaktadır. Geri gönderilme riski nedeniyle kaza, ölüm, cinayet ve tecavüz vakalarının önemli bir bölümü kamuoyuna ve yargıya taşınmamaktadır. Ancak toplu ölümler ve tanıklığı olan durumlar gizlenememektedir. 28 Haziran 2020 tarihinde içinde yüzden fazla kişinin olduğu bir mülteci gemisinin Van Gölü'nde batması sonucunda neredeyse tümünün yaşamını yitirdiği bir katliam yaşandı. Bu katliamın sorumluları hakkında kamuoyuna bir açıklama yapılmış değildir. Bu katliamdan sonra da birçok kaza ve cinayet haberi kamuoyuna yansımıştır.

Sadece Van'da değil sınır ve geçiş bölgelerinin neredeyse tümünde bu bağlamda insan hak ve ihlalleri yaşanmaktadır. Özellikle kadın ve çocuk mültecilere yönelik saldırılar mevcut şiddet ve sömürü kültürünün uzantısı olarak en korunaksızlardan olan bu nüfusu tehdit etmektedir. Mülteci kadınların yaşadıkları şiddet türlerinden bir diğeri ise para karşılığı veya toplumsal baskıdan dolayı evliliğe zorlanmalarıdır. Özellikle kız çocukları bu duruma daha fazla maruz kalmakta ve cinsel istismar ve sömürüye daha da açık hale gelmektedir. Yardım vaadi veya geri gönderme tehdidi kadın ve çocukları göç yolunda her türlü istismar ve şiddete karşı savunmasız bırakmaktadır. Geri Gönderme Merkezleri'nde yaşanan istismar olayları basına yansımıyor çünkü geri gönderilmekle tehdit edilen kadınlar sessiz kalmaya mecbur bırakılıyor.

Mülteci, sığınmacı ve göçmenlerin temel hak ve hürriyetlerinin tanınması, korunması ve geliştirilmesi, statüsüzlük sorununun giderilmesi, insan kaçakçılığı suçu ile etkin mücadele edilmesi, mültecilere yönelik hak ihlallerine müdahil kamu görevlisi sayısının azaltılması, mültecilerin eğitim, sağlık ve barınma gibi temel hakları için gerekli kurumsal ve bütçesel girişimlerin başlatılması, geri gönderme merkezlerinde hak temelli bir yaklaşımın esas alınması, mültecilere dönük istismar, şiddet ve ırkçı saldırılara karşı caydırıcı cezaların belirlenmesi amaçlarıyla bir araştırma yapılmalıdır. Bu sorunlar ışığında; Türkiye'de mülteci,

sığınmacı ve göçmenlerin temel hak ve hürriyetlerinin tanınması, korunması ve geliştirilmesi amacıyla bir araştırma komisyonu kurulmasını arz ve teklif ederim.

1	MAHMUT TOĞRUL	GAZİANTEP	
2	SAİT DEDE	HAKKARİ	
3	HABİP EKSİK	İĞDIR	
4	DİLŞAT CANBAZ KAYA	İSTANBUL	
5	OYA ERSOY	İSTANBUL	
6	ZÜLEYHA GÜLÜM	İSTANBUL	
7	EROL KATIRCIOĞLU	İSTANBUL	
9	ALİ KENANOĞLU	İSTANBUL	
10	ZEYNEL ÖZEN	İSTANBUL	
11	MUSA PİROĞLU	İSTANBUL	
12	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	
13	SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ	İZMİR	
14	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
15	HASAN ÖZGÜNEŞ	ŞIRNAK	
16	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	
17	PERO DUNDAR	MARDİN	
18	RIDVAN TURAN	MERSİN	
19	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
20	AYŞE SÜRÜCÜ	ŞANLIURFA	